

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

**JAVNOG PREDUZEĆA „HRVATSKE
TELEKOMUNIKACIJE“ D.D. MOSTAR**

2019.

Broj: 01-02-09-11-4-2113-6/19

Sarajevo, septembar 2020.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	5
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	6
1.	UVOD	6
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	7
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	7
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	8
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	9
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	10
6.1	BILANS USPJEHA	10
6.1.1	Prihodi	10
6.1.1.1	Poslovni prihodi.....	10
6.1.1.2	Finansijski prihodi.....	11
6.1.1.3	Ostali prihodi i dobici	11
6.1.2	Rashodi.....	11
6.1.2.1	Poslovni rashodi	12
6.1.2.2	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	12
6.1.2.3	Troškovi proizvodnih usluga	14
6.1.2.4	Nematerijalni troškovi	15
6.1.3	Finansijski rashodi.....	15
6.1.4	Ostali rashodi i gubici.....	16
6.1.5	Rashodi na osnovu usklađivanja imovine.....	16
6.1.6	Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijih godina.....	16
6.1.7	Finansijski rezultat.....	16
6.2	BILANS STANJA	16
6.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	16
6.2.2	Tekuća sredstva	19
6.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	19
6.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	19
6.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja.....	20
6.2.3	Kapital.....	21
6.2.4	Obaveze.....	22
6.2.4.1	Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike i razgraničenja.....	22
6.2.4.2	Dugoročne obaveze	22
6.2.4.3	Kratkoročne obaveze	23
6.2.4.4	Pasivna vremenska razgraničenja	23
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	23
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU	24
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	24
7.	NABAVKE	24
8.	SUDSKI SPOROVI.....	25
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	26
IV	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	27
	Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine	28
	Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine	30
	Izvještaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine (Indirektna metoda)	31
	Izvještaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2019. godine	33

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar (u daljem tekstu: Društvo)**, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2019. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revisionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- U periodu od 2017. do kraja 2019. godine iskazan je pad prihoda i dobiti Društva. Uzimajući u obzir konkureniju u okruženju, organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor i Skupština Društva), svako u okviru svoje nadležnosti, trebaju poduzimati adekvatne aktivnosti u svim poslovnim segmentima da bi zaustavili slabljenje pozicije Društva na tržištu telekomunikacijskih usluga (tačka 6.1.1 Izvještaja).

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjem.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima bavili smo se u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja, i ne dajemo posebno mišljenje o njima. Utvrđili smo da su sljedeća pitanja ključna pitanja revizije, koja treba objaviti u našem izvještaju:

Priznavanje prihoda

Društvo je na 31. 12. 2019. godine iskazalo poslovne prihode u iznosu od 195.343.153 KM. Oni predstavljaju prihode osnovne djelatnosti Društva, a potiču od prodaje usluga mobilne telefonije, usluga fiksne telefonije i prodaje robe.

Računovodstvenim politikama Društva utvrđeno je da se prihodi priznaju kada se kontrola nad dobrima ili uslugama prenosi na kupca, tako da pojam kontrole zamjenjuje postojeći pojam rizika i koristi. Usmjerili smo pažnju na ovo područje zbog činjenice da su prihodi važna mjera u procjeni uspješnosti poslovanja Društva.

Provjerili smo priznavanje prihoda i njihovo evidentiranje kroz testiranje prihoda na bazi uzorka. Cilj je bio uvjeriti se da li se prihodi priznaju u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja vezanim za priznavanje prihoda.

Naše revizijske procedure, između ostalih, uključivale su:

- Testiranje priznavanja prihoda u odgovarajućem periodu;
- Provjeru da li ima evidentiranih prihoda koji ne zadovoljavaju zahtjev za priznavanje;
- Procjenu potpunosti i tačnosti objava povezanih s prihodima, u skladu sa zahtjevima sadržanim u Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Na osnovu prikupljenih dokaza, smatramo da je priznavanje prihoda vršeno u skladu sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Najmovi

Društvo je na 31. 12. 2019. godine iskazalo obaveze po osnovu najmova u iznosu od 24.262.527 KM.

Primijenilo je standard MSFI 16 – Najmovi od 1. 1. 2019. godine. Priznavanje najmova po MSFI-ju 16 za posljedicu je imalo značajne promjene u finansijskom izvještavanju – na pozicijama bilansa stanja, te u drugačijim iskazivanjima rashoda u bilansu uspjeha. Dosadašnji troškovi zakupnina po ugovoru o najmovima, koji su kapitalizirani prema MSFI-ju 16, zamijenjeni su troškovima amortizacije imovine s pravom korištenja, te pripadajućim troškovima kamata.

Naše revizijske procedure, između ostalih, uključivale su:

- Analizu uzoraka;
- Ispitivanje sistema ugovaranja i identifikacija najmova;
- Provjeru da li ima evidentiranih najmova koji ne zadovoljavaju zahtjev za priznavanje;
- Procjenu potpunosti i tačnosti objava povezanih s najmovima u skladu sa zahtjevima sadržanim u Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Na osnovu prikupljenih dokaza, smatramo da je priznavanje najmova vršeno u skladu sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revisionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomске odluke korisnika, donešene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revisionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog uslijed prevare, veći je od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaznje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenošć korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenošći korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtjeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cijelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar za 2019. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2019. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Društvo je postupkom direktnog sporazuma zaključilo ugovore za nabavku roba i usluga u iznosu 39.922.188 KM, što čini 66.8% ukupnih nabavki. Na ovaj način nije se ispoštovao princip transparentnosti u skladu sa aktom Agencije za javne nabavke, s ciljem osiguranja efikasnog korištenja sredstava Društva s obzirom na to da radi o javnim sredstvima, posebno za one nabavke za koje pojedini ponuđači nemaju ekskluzivno pravo na određene usluge (tačka 7. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbjedilo namjensko, svrshishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 29. 9. 2020. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Međunarodni računovodstveni standardi;
  - Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
  - Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
  - Zakon o privrednim društvima;
  - Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
  - Zakon o radu;
  - Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
  - Zakon o porezu na dobit;
  - Zakon o porezu na dohodak;
  - Zakon o doprinosima;
  - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
  - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar samostalno obavlja djelatnost od 3. 1. 2003. godine, nakon reorganizacije ranijeg jedinstvenog poduzeća „Hrvatske pošte i telekomunikacije“ Mostar i njegove podjele na JP „Hrvatske pošte“ d.o.o. Mostar i JP „Hrvatske telekomunikacije“ d.o.o. Mostar. Društvo je upisano u registar Kantonalnog suda u Mostaru. Osnivači Društva su Federacija BiH, „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Zagreb (u daljem tekstu – HT d.d. Zagreb) i „Hrvatska pošta“ d.d. Zagreb. Osnivačka prava u ime Federacije BiH vrši Vlada Federacije BiH, putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Do 2009. godine Društvo je bilo organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću. Skupština Društva je na sjednici održanoj 1. 4. 2009. godine donijela Odluku o promjeni oblika i usklađivanju statusa sa Zakonom o privrednim društvima, kojom se pravni subjekt preoblikuje u dioničko društvo. Rješenjem Općinskog suda u Mostaru od 8. 6. 2009. godine izvršeno je povećanje osnovnog kapitala, izmjena oblika organizovanja, punog i skraćenog naziva firme.

Osnovni kapital Društva iznosi 315.863.250 KM i podijeljen je na 31.586.325 običnih dionica nominalne vrijednosti 10 KM. Vlasnik 50,10% kapitala je Vlada FBiH, „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Zagreb 39,10%, „Hrvatske pošte“ d.d. Zagreb 5,23% i ostali dioničari 5,57%. Osnivačka prava u ime FBiH vrši Vlada FBiH putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Osnovna djelatnost Društva je pružanje telekomunikacijskih usluga na tržištu radi sticanja dobiti i jedno je od tri telekom operatera u Bosni i Hercegovini. Pored pružanja telekomunikacijskih usluga mobilne, Društvo pruža i usluge fiksne telefonije, internetske usluge, HOME.TV usluge i vrši prenos podataka na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini.

Organji upravljanja su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava.

Upravu Društva čine: Vilim Primorac – direktor, Goran Kraljević – izvršni direktor za pokretnu mrežu, Tomislav Ruk – izvršni direktor za nepokretnu mrežu i Gordana Bilić – izvršna direktorica za finansije. Upravu Društva imenovao je Nadzorni odbor na osnovu saglasnosti Vlade FBiH, na mandatni period od četiri godine, počevši od 1. 7. 2019. godine, a nakon isteka prethodnog mandata.

Nadzorni odbor čine: Davor Tomić – predsjednik, i članovi i članice: Emir Konjhodžić, Suzana Petrović, Tihomir Čelan, Gordan Galić, Maja Mandić, Ljerko Dumanić, Marina Bengez–Sedmak, Bojan Domić (do 27. 5. 2019.), Željko Severović (do 29. 4. 2019.), Wiliam Childree (do 29. 4. 2019.), Radoje Vidović (od 27. 5. 2019.), Siniša Đuranović (od 29. 4. 2019.) i Bernd John (od 29. 4. 2019.). Imenovan je Odlukom Skupštine Društva, a na osnovu prethodne saglasnosti Vlade FBiH na sjednici održanoj 26. 9. 2016. godine na period od četiri godine od dana donošenja Odluke. Nadzorni odbor održao je trinaest sjednica u 2019. godini.

Skupštinu Društva, ispred Vlade FBiH, čine imenovani opunomoćenici. Opunomoćenik kojeg je imenovala Vlada FBiH bio je Renato Škrobo, zaposlenik Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Skupština je u 2019. godini održala pet sjednica.

Odbor za reviziju čine Ivan Miletić – predsjednik, i članovi: Dragan Zelenika, Anita Martinović (do 24. 8. 2019.) i Dragan Prusina (od 2. 9. 2019.). Odbor za reviziju u 2019. godini održao je petnaest sjednica, na kojima je razmatrao Izvještaje Odjela za internu reviziju.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Društva detaljno je uređena unutrašnja organizacija, sistematizacija radnih mesta, rukovođenje organizacionim dijelovima Društva, grupe složenosti poslova i druga pitanja u vezi sa organizacijom rukovođenja.

Društvo je organizovano u dvije glavne funkcionalne strukture, korporativne jedinice i direkcije: Korporativna jedinica predsjednika Uprave, Korporativna jedinica za finansije, Direkcija za nepokretnu mrežu i Direkcija za pokretnu mrežu, u okviru kojih su organizacioni dijelovi, sektori i odjeli.

U Društvu je 31. 12. 2019. godine bilo 1.377 zaposlenih.

Sjedište Društva je u Mostaru, Ulica Kneza Branimira b.b.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2019. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima sa prekidima, u periodu od decembra 2019. do jula 2020. godine.

Imajući u vidu da je Vlada Federacije BiH 16. 3. 2020. godine proglašila stanje nesreće zbog situacije izazvane pandemijom COVID-19, subjekti revizije su na osnovu zaključaka i preporuka Vlade FBiH reorganizovali svoj rad i skratili radno vrijeme, što može uticati na način obavljanja poslova u okviru uspostavljenog kontrolnog okruženja. Zbog ovih okolnosti, a s ciljem prikupljanja dovoljnih i primjerenih revizijskih dokaza, subjektima revizije omogućeno je dostavljanje dokumentacije za završnu reviziju elektronskim putem.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Društva za 2015. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Društvo je postupilo u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su poduzete odgovarajuće mjere, u skladu sa planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti, te analizom realizacije datih preporuka, utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Društvo dosljedno poštuje Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, kao i njegove provedbene propise, a posebno u dijelu popunjavanja računovodstvenih iskaza;
- 2) Uprava Društva je pripremila i blagovremeno donijela trogodišnji plan poslovanja koji predstavlja osnovu poslovnih aktivnosti;
- 3) Društvo vrši analizu nezavršenih investicija i otklanja uzroke spore i neefikasne realizacije započetih investicionih ulaganja i priznaje ih u skladu zahtjevima iz standarda;
- 4) Prihodi se evidentiraju u momentu stvaranja, u periodu na koji se odnose;
- 5) Naknade na ime plaća za ostvareni rad članova Uprave, predstavnika stranog kapitala u FBiH, kao i pripadajući porezi i doprinosi, obračunati su i isplaćeni u skladu sa Zakonom o doprinosima i Zakonom o porezu na dohodak Federacije BiH;
- 6) Društvo koristiti mehanizme da se smanji ispravka vrijednosti i otpis potraživanja;
- 7) Rashodi od prodaje uređaja na osnovu Ugovora o komisionoj prodaji evidentiraju se u momentu nastanka troška, u skladu sa Konceptualnim okvirom za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja;
- 8) Postupci nabavki provode se po Planu nabavki, u skladu sa Pravilnikom o nabavkama.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) Nije u potpunosti izvršeno usklađivanje donesenih akata sa važećom zakonskom regulativom;
- 2) Preduzete su aktivnosti, u suradnji sa „Hrvatskim poštama“ d.o.o. Mostar, na uknjižbi nekretnina, ali aktivnosti nisu okončane.

Nerealizovane preporuke

- 1) Za provođenje nabavki birati najtransparentnije i najisplativije postupke nabavki, kojima će se osigurati najefikasniji način korištenja sredstava u Društvu.

Nakon izvršene revizije za 2019. godinu dato je ukupno pet preporuka, od čega su dvije nove, tri preporuke koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2015. godinu (jedna nerealizovana i dvije djelimično realizovane).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, menadžment je odgovoran za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u cilju ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Pravilnikom o utvrđivanju i sistematizaciji poslova i radnih zadataka definisani su uslovi koje zaposlenici moraju ispunjavati kako bi mogli raditi na određenom radnom mjestu, potreban broj izvršilaca na radnim mjestima i druga pitanja.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata.

Društvo je donijelo značajan broj internih akata kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka, kao što su Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama, Pravilnik o finansijskom poslovanju, Pravilnik o blagajničkom poslovanju, Pravilnik o popisu, Uputstvo o službenim putovanjima, korištenju mobilnih telefona i sredstava reprezentacije i drugi.

Međutim, pojedini akti još uvijek nisu usklađeni sa važećim propisima, niti su međusobno usuglašeni.

Najznačajniji akt, Statut Društva, nije usklađen sa odredbama člana 264. Zakona o tržištu vrijednosnih papira, u dijelu koji se odnosi na prodaju vrijednosnih papira u procesu privatizacije. Naime, u članu 13. Statuta i dalje stoji da se u slučaju bilo kojeg prijenosa ili prodaje dionica ne primjenjuju odredbe navedenog člana zakona, već da pravo preče kupnje nad dionicama Federacije BiH ima HT d.d. Zagreb, što nije u skladu sa Zakonom.

Doneseni interni akti su dovoljni da se uspostavi funkcionalan sistem internih kontrola po COSO modelu, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH¹ i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.²

Društvo je u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH sačinilo godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole i odredilo koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu.

¹ „Sl. novine FBiH“, broj 38/16

² „Sl. novine FBiH“, broj 06/17

Preporuka:

- izvršiti usklađivanje Statuta društva sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira.

Interni reviziji

Odjel za internu reviziju formiran je u skladu sa članom 27. Zakona o javnim preduzećima u FBiH i sastoji se od tri člana: direktora, koji nije zaposlenik Društva i imenovan je Odlukom Odbora za reviziju od 26. 10. 2015. godine na mandatni period od četiri godine i po isteku produžen na naredne četiri godine, i dva izvršioca. Usvojen je Pravilnik o internoj reviziji. Sačinjen je Program rada i Studija rizika za 2019. godinu. Trogodišnji Strateški plan je pripremljen i donesen u skladu sa odredbama Zakona o internoj reviziji institucija u FBiH.

Na osnovu Godišnjeg plana interne revizije, procjene rizika i usvojenog Strateškog plana tokom 2019. godine, Odjel je sačinio devet Izvještaja, koji su se odnosili na reviziju investicija u toku, reviziju prihoda, lojalnosti korisnika, reviziju internih kontrola u područjima većeg rizika. Odjel za internu reviziju je sačinio godišnji Izvještaj o radu, u kojem je navedeno da su u pojedinačnim izvještajima konstatovane nepravilnosti za koje su date preporuke radi njihovog otklanjanja, o čemu je podnio i konačne izvještaje Odboru za reviziju.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je izvršena adekvatna procjena rizika za procese na nivou Društva, odnosno odabir procesa za revidiranje u 2019. godini. Na osnovu navedenog konstatujemo da je obim izvršenih revizija dovoljan da se prepozna potencijalna pogrešna prikazivanja i pomogne Društvu u ispunjenju ciljeva i poboljšanju poslovanja.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Uprava Društva, u skladu sa članovima 22–24. Zakona o javnim preduzećima, Statutom Društva i Procedurom finansijskog planiranja, praćenja i izvještavanja, sačinjava trogodišnje planove poslovanja. Izrađeni Nacrt plana poslovanja, nakon odobrenja Nadzornog Odbora, usvaja Skupština Društva.

Krajem 2018. godine Uprava Društva je sačinila Prijedlog trogodišnjeg plana poslovanja za period 2019–2021. godine, koji je Nadzorni odbor odobrio 25. 3. 2019. godine, a Skupština Društva 29. 4. 2019. godine. Trogodišnji plan je urađen sa detaljnim analizama trenutnog stanja i planiranih aktivnosti po sektorima Društva. U finansijskom aspektu trogodišnjeg plana dat je pregled očekivanih prihoda, rashoda, kapitalnih izdataka, izvora finansiranja, otplate kredita i finansijskog rezultata.

Praćenje izvršenja Plana poslovanja vrši Uprava, sa Korporativnom jedinicom za finansije i ostalim organizacijskim dijelovima, učesnicima u procesu planiranja. Uprava Društva polugodišnje i godišnje razmatra ostvarenje godišnjeg plana poslovanja i u slučaju potrebe donosi odluku o revidiranju i usaglašavanju plana poslovanja, radi njegovog prilagođavanja nastalim promijenjenim uslovima. U Društvu tokom 2019. godine nije donesen rebalans plana poslovanja.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su u sljedećim iznosima:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2018. god.	Plan za 2019. god.	Ostvareno u 2019. god.	Indeks (6/3)	Indeks (6/4)
1	2	3	4	6	7	8
I	Prihodi	213.299.105	205.953.000	200.952.036	94	98
II	Rashodi	210.942.513	208.085.000	200.529.581	95	96
III	Dobit prije poreza (I-II)	2.356.592	(2.132.000)	422.455	18	(20)

Ukupno ostvareni prihodi u 2019. godini iskazani su u iznosu od 200.952.036 KM, što je u odnosu na Plan manje za 5.000.964 KM, a u odnosu na prethodnu godinu za 12.347.069 KM. Razlog smanjenja ukupnih prihoda odnosi se najvećim dijelom na smanjenje prodaje robe i učinaka na domaćem tržištu.

Rashodi u 2019. godini iskazani su u iznosu od 200.529.581 KM, što je u odnosu na Plan manje za 7.555.419 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje za 10.412.932 KM. Razlog smanjenja ukupnih rashoda odnosi se najvećim dijelom na smanjenje poslovnih rashoda.

U 2019. godini iskazan je finansijski rezultat u iznosu od 422.455 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1.934.137 KM, a u odnosu na Plan veće za 1.709.545 KM. Uprava nije, u skladu sa članom 24. Zakona o javnim preduzećima i Procedurom finansijskog planiranja, praćenja i izvještavanja, revidirala i usaglasila plan poslovanja, niti izvršila potrebne izmjene radi njegovog prilagođavanja kretanjima na tržištu.

Izvještaji o poslovanju podnose se mjesечно, kvartalno, polugodišnje i godišnje Upravi i Nadzornom odboru, a Skupštini Društva najmanje jednom godišnje po izradi godišnjeg izvještaja o poslovanju, koji uključuje finansijski izvještaj i izvještaj revizora, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju. Uprava Društva usvojila je 30. 4. 2020. godine Izvještaj o poslovanju za 2019. godinu, koji uključuje finansijske izvještaj i Izvještaj nezavisnog revizora. Ovaj izvještaj treba da usvoji Nadzorni odbor i Skupština Društva do 30. 6. tekuće godine za prethodnu godinu.

Trogodišnji plan poslovanja Društva za period od 1. 1. 2018. do 31. 12. 2020. godine dostavljen je Uredu za reviziju institucija u FBiH 6. 4. 2018. godine, a u skladu sa članom 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.

Preporuka:

- *Uprava Društva treba na godišnjem nivou razmotriti plan poslovanja te, u slučaju potrebe, a u skladu sa njegovim ciljevima, revidirati i usaglasiti plan poslovanja sa kretanjima na komercijalnom tržištu, kako nalaže član 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.*

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2019. godinu Društvo je sačinilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama, u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

Godišnji izvještaj o poslovanju Nadzorni odbor i Skupština Društva nisu razmatrali do okončanja revizije.

6.1 BILANS USPJEHA

6.1.1 Prihodi

Struktura ostvarenih prihoda iskazana u finansijskim izvještajima je sljedeća:

	KM	od 1. 1. do 31. 12. 2019.	od 1. 1. do 31. 12. 2018.
PRIHODI		200.952.036	213.299.105
Poslovni prihodi		195.343.153	203.889.515
Finansijski prihodi		3.233.272	2.784.721
Ostali prihodi i dobici		1.593.368	3.499.415
Prihodi iz osnove usklađivanja vrijednosti		249.791	-
Prihodi po osnovu promjene računovodstvene politike		532.452	3.125.454

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi ostvareni su u visini od 195.343.153 KM. U okviru poslovnih prihoda iskazani su: prihodi od prodaje usluga mobilne telefonije (109.608.614 KM), prodaje usluga fiksne telefonije (59.459.370 KM), prihod od prodaje robe (22.430.061 KM) i ostali poslovni prihodi (3.845.105 KM).

Društvo vrši usluge fiksne i mobilne telefonije, a prihodi se evidentiraju po svakoj vrsti usluge (pristupna taksa, pretplata, priklučak, dodatne usluge, iznajmljivanje opreme za ADSL, usluge prepaid mreže – e-bonovi, usluge postpaid mreže – SMS billing, ostali billing, itd.). U odnosu na prethodnu godinu, poslovni prihodi manji su za 8.546.362 KM. Pad poslovnih prihoda rezultat je smanjenja prihoda od fiksne telefonije, interkonekcije, kao i prihoda mobilne mreže – postpaid usluga.

Ostali poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 3.845.104 KM, a najznačajniji su prihodi od najamnina (3.251.935 KM) i prihodi od donacija (574.094 KM). Prihodi od najamnina ostvaruju se na osnovu potpisanih ugovora o iznajmljivanju, a prihodi od donacija ostvaruju se u visini obračunate amortizacije na donirana sredstva tokom obračunskog razdoblja.

Trend pada ukupnih prihoda Društva postoji duži niz godina, što je prikazano u tabeli:

R. br.	Pozicija	Ostvareno 2017. godine	Ostvareno u 2018. god.	Plan za 2019. god.	Ostvareno u 2019. god.	Index (6:3)	Indeks (6/4)	Indeks (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	
I	Prihodi	210.422.332	213.299.105	205.953.000	200.952.036	95	94	98
II	Rashodi	209.381.446	210.942.513	208.085.000	200.529.581	96	95	96
III	Dobit prije poreza (I-II)	1.040.886	2.356.592	(2.132.000)	422.455	41	18	(20)

Ostvareni ukupni prihodi u 2019. godini iskazani su u iznosu od 200.952.036 KM, što je u odnosu na 2017. godinu manje za 9.470.296 KM ili 5%. Ostvarena dobit prije poreza u 2019. godini iskazana je u iznosu od 422.455 KM, što je u odnosu na 2017. godinu manje za 618.431 KM ili 59%.

Evidentno je da je u periodu od 2017. do 2019. godine ostvaren pad prihoda i dobiti Društva. Uzimajući u obzir konkureniju u okruženju, organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor i Skupština Društva), svako u okviru svoje nadležnosti, trebaju poduzimati adekvatne aktivnosti u svim poslovnim segmentima da bi zaustavili slabljenje pozicije Društva na tržištu telekomunikacijskih usluga.

6.1.1.2 Finansijski prihodi

Finansijski prihodi iskazani su u iznosu od 3.233.272 KM i najvećim dijelom se odnose na prihode zateznih kamata (1.440.775 KM), prihode od kamata na deponovana sredstva (1.063.265 KM) i prihod po osnovu pozitivnih kursnih razlika (471.476 KM).

6.1.1.3 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani su u iznosu od 1.593.368 KM i najvećim dijelom se odnose na: prihode od ukinutih rezervisanja po osnovu naknada zaposlenika i za sudske sporove (497.743 KM), prihode od naplaćenih taksi (366.620 KM) i prihode po osnovu naplate štete od osiguravajućih društava (52.808 KM).

6.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u iznosu od 200.529.581 KM, a čine ih:

	KM	1.1.-31.12.2019.	1.1.-31.12.2018
RASHODI		200.529.581	210.942.513
Poslovni rashodi:		196.991.759	205.415.819
Nabavna vrijednost prodane robe		23.254.406	23.534.375
Materijalni troškovi		5.413.284	5.262.149
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja		48.583.216	49.197.057
Troškovi proizvodnih usluga		46.034.862	53.337.169
Amortizacija		54.316.057	57.291.002
Troškovi rezerviranja		873.770	704.672
Nematerijalni troškovi		18.516.164	16.089.395
Finansijski rashodi		1.323.098	333.395
Ostali rashodi i gubici, osim s osnove stalnih sredstava namijenjenih prodaji		1.451.710	3.503.998
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava		38.700	402.684
Rashodi iz osn. prom. rač. politika i ispr. neznač. greški iz ranijih razdoblja		724.314	1.286.617

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 196.991.759 KM i čine najznačajniju stavku u strukturi ukupnih rashoda.

6.1.2.1.1 Nabavna vrijednost prodate robe

Nabavna vrijednost prodate terminalne opreme iskazana je u iznosu od 23.254.406 KM i odnosi se na troškove nabavke telefonskih aparata za pružanje asemblirane usluge fiksne i mobilne mreže, kao i nabavke tableta i televizora u okviru asemblirane usluge. Prodaja robe se fakturira na prodajnim mjestima putem uređaja POS, zatim se na osnovu dnevne rekapitulacije prometa evidentira u SAP-u na dnevnoj bazi. Razduženje prodajnog mjesta radi se po svakom pojedinačnom KIF-u iz POS-a. Knjiženje troška prodane robe radi se na dnevnoj bazi na osnovu podataka KIF-a. Istovremeno se priznaje prihod od prodaje trgovачke robe i trošak nabavne cijene trgovачke robe.

Sukcesivne nabavke robe vršene su od dobavljača: „Mobil Elektronic“ d.o.o. Sarajevo, „Kim Tec“ d.o.o. Vitez, „Comtrade Distribution“ d.o.o. Sarajevo, „Asbis“ d.o.o. Sarajevo, „Mi-Adriatic“ d.o.o. Sarajevo, „Dimotel“ d.o.o. Posušje, „Pametne tehnologije“ d.o.o. Široki Brijeg i „RIF“ d.o.o. Široki Brijeg.

6.1.2.1.2 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu od 5.413.284 KM i u direktnoj su vezi sa ostvarenim prihodom po osnovu obavljanja redovne djelatnosti. Najvećim dijelom odnose se na: troškove električne energije (3.934.062 KM), utrošeno gorivo za službena vozila (615.608 KM), utrošak prepaid materijala - SIM kartice, start paketi, SIM kartice za testiranje, utrošak kancelarijskog materijala i sl. (588.158 KM) i dr.

Utrošeno gorivo za službena vozila iskazano je u iznosu od 615.608 KM. Društvo raspolaže sa 293 službenih vozila, uglavnom za potrebe tehničke službe, a koriste se u skladu sa Pravilnikom o korištenju službenih vozila javnog preduzeća HT d.d. Mostar, usvojenim u julu 2019. godine. Pravilnikom je definirano vođenje evidencije o izdatim putnim nalozima vozila. Na kraju mjeseca vrši se usaglašavanje evidencije putnih naloga, u skladu sa izvještajem o potrošnji goriva.

Tokom 2019. godine Društvo je nabavku goriva vršilo od dobavljača „GRAFOTISAK“ d.o.o. Grude, „HOLDINA“ d.o.o. Sarajevo, „OIL – AC“ d.o.o. Mostar, u skladu sa ugovorima nakon provedenih postupaka nabavke. Zadužena osoba za vozilo raspolaže karticama za sisanje goriva isključivo u tu svrhu. Kontrolu nad korištenjem službenih vozila vrši Odjel za logistiku, upravljanje nekretninama i voznim parkom.

6.1.2.2 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

U okviru poslovnih rashoda značajni su izdaci za plaće i ostala lična primanja, a njihova struktura je:

	KM
Troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih	48.583.216
Troškovi plaća i naknada plaća	43.937.864
Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih	4.352.256
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	293.096

Troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 48.583.216 KM. U okviru njih najveći su troškovi plaća i naknada plaća zaposlenih u iznosu od 43.937.864 KM, a čine ih: neto plaće i pripadajući porezi i doprinosi.

Obračun i isplata plaća i naknada vrši se u skladu sa Zakonom o radu,³ Kolektivnim ugovorom za područje telekomunikacija u Federaciji BiH (juli 2018. godine), Pravilnikom o radu (prilog IV Plaće, dodaci i naknade plaća u poduzeću, u primjeni od 2017. godine), Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji (2018. godina) i ugovorima o radu.

³ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16

Pravilnikom o radu na jedinstven način su regulisane plaće zaposlenih, osnovna i najniža neto plaća, koeficijenti po grupama složenosti poslova, dodaci i naknade plaća i dodatna primanja. Osnovna bruto plaća je proizvod utvrđene bruto satnice, mjesечно fonda radnih sati i odgovarajućeg koeficijenta složenosti poslova koje radnik obavlja. Neto satnica prije oporezivanja iznosi 3,87 KM. Obračun i isplate naknada troškova zaposlenih vršene su u skladu sa podzakonskim aktima, koji regulišu pojedine vrste naknada.

Najviša neto plaća isplaćena u Društvu u 2019. godini je plaća direktora u iznosu od 5.155 KM, a najniža u iznosu od 782 KM.

Visinu plaća za direktora i izvršne direktore utvrđuje Nadzorni odbor i reguliše se menadžerskim ugovorom, na koji saglasnost daje i resorno ministarstvo, u skladu sa Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH. Menadžerskim ugovorima utvrđena je mjeseca osnovna plaća direktora Društva u iznosu od 4,9 prosječnih mjesecnih neto plaća isplaćenih u Federaciji BiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, uvećana za svaku godinu navršenog staža za 0,4%, a izvršnim direktorima utvrđena je mjeseca osnovna plaća u iznosu od 4,5 prosječnih mjesecnih neto plaća isplaćenih u Federaciji BiH u prethodna tri mjeseca.

Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih, iskazani u iznosu od 4.352.256 KM, regulisani su i isplaćeni u skladu sa Pravilnikom o radu, Kolektivnim ugovorom za područje telekomunikacija u Federaciji BiH i Odlukama direktora o visini utvrđenih naknada. U okviru ovih troškova najznačajniji su troškovi toplog obroka od 2.525.439 KM, troškovi regresa za godišnji odmor u iznosu od 613.815 KM, troškovi prevoza na posao i sa posla od 457.781 KM, otpremnine radi odlaska u mirovinu od 109.506 KM, te dnevnic za službena putovanja u zemlji od 56.036 KM i u inostranstvo od 103.032 KM.

Naknade za topli obrok obračunavale su se na osnovu Odluke direktora o utvrđivanju visine naknade za ishranu u toku rada u visini od 1% dnevno prosječne mjesecne neto plate ostvarene u Federaciji BiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Naknade za prevoz na posao i sa posla odnose se na troškove prevoza za zaposlenike kojima nije osiguran prevoz na posao i sa posla. Utvrđene su članom 51. Pravilnika o radu, po kojem radnik koji putuje svaki dan na posao od mjesta stanovanja do mjesta rada, ostvaruje pravo na naknadu u visini mjesecne karte gradskog, prigradskog, odnosno međugradskog saobraćaja. Pravo na naknadu ostvaruje se na osnovu pisanih zahtjeva radnika, potvrde o prebivalištu i utvrđene kilometraže potvrdom prevoznika.

Naknada zaposlenima za godišnji odmor (regres) u 2019. isplaćena je u skladu sa članom 26. Pravilnika o radu i Odlukom o visini regresa, u iznosu od 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji u posljednja tri mjeseca prije isplate. Regres za 2019. godinu isplaćen je za 1.371 zaposlenika.

Troškovi službenih putovanja zaposlenih odnose se na troškove dnevnic za službena putovanja u zemlji i inostranstvu. Visina dnevica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu isplaćuje se na način propisan za federalne organe uprave.

Naknade članovima odbora iskazane su u iznosu od 245.857 KM, a odnose se na isplate naknada članovima Nadzornog odbora, članovima Odbora za reviziju, punomoćniku Skupštine Društva, te pripadajućih poreza i doprinosa. U skladu sa Rješenjem o imenovanju, Zakonu o porezu na dohodak,⁴ Pravilniku o primjeni Zakona o porezu na dohodak⁵ obračunava se i isplaćuje mjeseca naknada članovima odbora. Predsjedniku Nadzornog odbora isplaćuje se mjeseca naknada u visini od 90% od dvije prosječne neto plaće, isplaćene u Federaciji BiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, a članovima 80% od iznosa mjesecne naknade predsjednika Nadzornog odbora Društva. Predsjedniku Odbora za reviziju pripada mjeseca naknada u iznosu od 70% od iznosa utvrđene mjesecne naknade predsjednika Nadzornog odbora, a članovima 70% od utvrđene mjesecne naknade člana Nadzornog odbora.

Na osnovu člana 9. Zakona o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH i uz pisano saglasnost resornog ministarstva, visina naknade za rad punomoćnicima za prisustvovanje na sjednicama iznosi 500 KM po održanoj sjednici.

⁴ „Sl. novine FBiH“, 10/08, 09/10, 44/11, 7/13, 65/13

⁵ „Sl. novine FBiH“, 67/08

Direktoru Odjela za internu reviziju pripada naknada utvrđena Odlukom Odbora za reviziju o visini naknade u iznosu od 950 KM mjesечно.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su u iznosu od 47.239 KM i odnose se na troškove po osnovu zaključenih ugovora o djelu, privremenih i povremenih poslova, te pripadajućih poreza i doprinosu. Ove naknade se obračunavaju u skladu sa zakonskim propisima na osnovu potpisanih ugovora, između ostalog za: izračun rezervacija za neiskorištene godišnje odmore, odnosno izradu procjene rezervisanja za primanja zaposlenih po MRS-u 19 za finansijsku 2018. godinu, procjenu vrijednosti zemljišta na lokalitetu Pobrđe, sastavljanje elaborata o procjeni vrijednosti nekretnine, istraživanje i testiranje tržišta o zadovoljstvu pruženim telekomunikacijskim uslugama i prezentaciju akcijskih paketa usluga i sl.

6.1.2.3 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 46.034.862 KM. U okviru njih najznačajniji su troškovi: usluga izrade i dorade učinaka u iznosu od 29.559.245 KM, troškovi usluga održavanja od 7.581.903 KM, troškovi zakupa od 4.618.376 KM, troškovi reklame i sponzorstva u iznosu od 3.890.488 KM.

Usluge izrade i dorade učinaka čine najveći dio troškova proizvodnih usluga, a najvećim dijelom se odnose na: troškove interkonekcije – inostranstvo (9.256.492 KM), interkonekciju – tuzemstvo (6.789.449 KM), troškove roaming usluga (6.213.855 KM), troškove naknada za IPTV (5.424.213 KM), troškove prodatih prepaid usluga (1.365.290 KM), troškove bonusa distributerima (1.045.850 KM), troškove SMS-a – inostranstvo (444.305 KM) i dr. Troškovi transakcija mrežnih usluga i interkonekcijskih usluga odnose se na usluge drugih operatera, nakon ispostavljanja mjesecnih faktura i izvršene kontrole prometa, međusobnim obračunom izvršenih i primljenih usluga, od kojih su veći „Iskon Internet“ d.d. Zagreb, „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Zagreb, „Deutsche Telekom AG“, „BH Telecom“ d.d. Sarajevo, „Telekom Deutschland GmbH“, Telekom Austria.

Troškovi naknada za IPTV odnose se na naknade na osnovu reemitiranja televizijskih kanala (prijem signala – transkodiranje – enkripcija sadržaja TV-kanala), u skladu sa ugovorima potpisanim sa distributerima i ispostavljenim i kontroliranim mjesечnim fakturama. Obračun se vrši na mjesecnom nivou, na osnovu broja korisnika pomnoženim sa ugovorenom naknadom. Dobavljači IPTV sadržaja su: „DISCOVERY COMMUNICATIONS EUROPE LIMITED“, „FOX INTERNATIONAL“, „HBO Europe“ s.r.o., „Sport Klub“ d.o.o. Sarajevo, „RTL Television GmbH“, „Nova TV“ d.d. Zagreb, „RTL Hrvatska“, „AKOP Net“ d.o.o. Sarajevo i dr.

Troškovi bonusa distributerima odnose se na troškove po osnovu ugovora sklopljenih sa ovlaštenim posrednicima na teritoriji Bosne i Hercegovine, koji u ime i za račun Društva, vlastitom prodajnom mrežom, imaju pravo distribucije vrijednosnica (bonovi, start paketi, boxovi i sl.). Naknada se izračunava u zavisnosti od prodaje. Neki od distributera su: „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar, „Sberbank BH“ d.d. Sarajevo, JP „BH POŠTA“ d.o.o. Sarajevo, „SATELIT-PLUS“ d.o.o., „BINGO“ d.o.o. Tuzla, „RIVA“ d.o.o., „ORBIS PROJECT“ d.o.o. Sarajevo i dr.

Troškovi usluga održavanja najvećim dijelom se odnose na održavanje: radijske opreme Erikson (1.333.665 KM), mrežne infrastrukture (971.441 KM), IT aplikacija (1.305.734 KM), IPTV platforme (197.250 KM), prenosne opreme (640.573 KM), ADSL opreme (304.904 KM), IP/MPLS CISCO (362.843 KM) i ostale vrste održavanja. Za ove usluge zaključeni su ugovori nakon provedenih postupaka, u skladu sa Pravilnikom o nabavkama.

Troškovi zakupa odnose se na zakupe koji nisu kapitalizirani u skladu sa MSFI-jem 16 – Najmovi, a najvećim dijelom čine ih: zakupi poslovnih prostora u zemlji (2.538.507 KM), zakupi infrastrukture – domaći (1.093.425 KM), zakup infrastrukture – inostrani (725.625 KM), zakup zemljišta (149.203 KM).

Kod zakupa poslovnog prostora najznačajniji je ugovor sklopljen sa „Brodomerkur“ d.o.o. Široki Brijeg, ugovorenog mjesecnog iznosa od 36.657 KM za zakupninu u MEPAS MALL-u za 927,2 m². Zakup infrastrukture odnosi se na ugovoreni zakup za korištenje postojećih vodova mobilne i fiksne mreže od domaćih i stranih operatera („RTV“ BiH, „BH Telecom“ Sarajevo i „Telemach“). Troškovi zakupa se vrše na osnovu zaključenih ugovora i ispostavljenih mjesecnih faktura za različite lokacije.

U okviru **troškova reklame i sponzorstva** najznačajniji su troškovi reklame u medijskom prostoru (2.279.679 KM), sponzorstvo (710.012 KM) i izrada kreativnih rješenja (499.256 KM), izvršenih na osnovu potpisanih ugovora. Troškovi reklame i propagande najvećim dijelom odnose se na marketinške usluge u elektronskim i printanim medijima, TV-stanica, izradu reklamnih spotova i ostale vrste oglašavanja. Troškovi reklame i sponzorstva nastaju na osnovu sponzorskih ugovora sportskih društava, udruženja i pojedinaca sa različitim sportskim, kulturnim i drugim manifestacijama za usluge reklamirana.

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 54.316.057 KM. Obračunavaju se linearnom metodom otpisa, tokom procijjenjenog korisnog vijeka trajanja imovine, u skladu sa usvojenim politikama Društva, što je detaljnije pojašnjeno u tački 6.2.1 Izvještaja.

Troškovi rezervisanja iskazani su iznosu od 873.770 KM, a odnose se na rezervisanja za neiskorištene godišnje odmore zaposlenika na osnovu nezavisnog aktuarskog mišljenja o primjeni MRS-a 19 – Primanja zaposlenih od 373.020 KM i rezervisanja za troškove po započetim sudskim sporovima po procjeni Sektora za pravne i regulatorne poslove od 500.750 KM.

6.1.2.4 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu od 18.516.164 KM, a čine ih: troškovi članskih doprinosa i sličnih obaveza od 8.106.002 KM, troškovi poreza, naknada i taksi od 4.492.639 KM, troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga od 3.113.166 KM, troškovi neproizvodnih usluga od 911.166 KM (komunalne usluge, advokatske usluge, revizijske usluge, konsultantske usluge i sl.), ostali nematerijalni troškovi od 823.990 KM, troškovi premija osiguranja od 545.526 KM (osiguranje imovine, zaposlenih, vozila), troškovi reprezentacije od 321.313 KM i troškovi platnog prometa od 202.363 KM.

U okviru troškova članskih doprinosa i sličnih obaveza najznačajnije su naknade Regulatornoj agenciji za komunikacije (RAK) za korištenje frekvencije GSM-a (5.485.453 KM), naknada za korištenje UMTS frekvencije (1.000.000 KM), naknada za upravljanje i monitoring GSM-a (611.644 KM), korištenje bloka brojeva GSM-a (165.000 KM) i dr.

Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga odnose se na ugovorene usluge za štampanje, kovertiranje, otpremu i distribucije računa putem „Hrvatske pošte“ d.o.o. Mostar.

Troškovi reprezentacije regulisani su Pravilnikom o reprezentaciji i korištenju poslovnih kartica (u primjeni od marta 2014. godine). Pravilnikom je utvrđen način i postupak korištenja sredstava namijenjenih za troškove reprezentacije, visina sredstava namijenjenih za troškove reprezentacije, način dodjele korištenja poslovnih kartica i korisnici reprezentacije u Društvu. Pravo na korištenje sredstava reprezentacije imaju predsjednik uprave, članovi uprave, tajnik Društva, direktori sektora i rukovodioци regija. Visina sredstava namijenjenih za troškove reprezentacije utvrđuje se za svaku godinu poslovnim planom Društva. Usvajanjem plana utvrđuju se godišnji limiti sredstava namijenjenih za troškove reprezentacije. Pravo na poslovne kartice imaju predsjednik uprave i članovi uprave, u skladu sa menadžerskim ugovorima o pravima i obvezama. Korištenje kartice je isključivo u poslovne svrhe, u suprotnom trošak snosi imalač kartice. Najznačajniji troškovi reprezentacije su: reklamni materijal i roba, te prigodni pokloni poslovnim partnerima (95.817 KM), ugostiteljske i druge vanjske usluge (67.340 KM), reprezentacija biznis kartice (30.928 KM).

6.1.3 Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 1.323.098 KM, a se odnose najvećim dijelom na: knjiženje kamate sadržane u zakupima u skladu sa MSFI-jem 16 – Najmovi (770.596 KM), negativne tečajne razlike (480.867 KM), kamate po osnovu 4G licence (368.688 KM), gubitak od prodaje i rashodovanja imovine (146.251 KM).

6.1.4 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 1.451.710 KM, a odnose se na: rashode po osnovu vrijednosnog usklađenja kupaca nakon uvođenja standarda MSFI 9 – Finansijski instrumenti (1.054.830 KM), rashode i gubitke na zalihami i ostale rashode (364.025 KM), te utvrđene manjkove (32.855 KM) po redovnom godišnjem popisu i otpisane po prijedlogu popisnih komisija i relevantnih odluka.

6.1.5 Rashodi na osnovu usklađivanja imovine

Rashodi na osnovu usklađivanja vrijednosti sredstava, iskazani u iznosu od 38.700 KM, odnose se na vrijednosno usklađenje imovine u pripremi na kojoj nije bilo kretanja, a ulaganje je starije od tri godine, u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.

6.1.6 Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijih godina

Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijih godina, iskazani u iznosu od 724.314 KM, najvećim dijelom se odnose na naknadno utvrđene rashode iz ranijih godina, te zatvaranje ukalkuliranih obaveza po raznim troškovima (električna energija, komunalne naknade i dr.).

6.1.7 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima Društva za 2019. godinu iskazana je bruto dobit u iznosu od 422.455 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1.934.137 KM. Po umanjenju bruto dobiti za porez na dobit, neto iskazana dobit iznosi 115.609 KM. Međutim, u tekućoj godini iskazan je gubitak od poslovnih aktivnosti u iznosu od 1.648.606 KM (2018. godina: 1.526.304 KM).

Do okončanja predmetne revizije Skupština Društva, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Društva, nije donijela odluku o načinu raspodjele finansijskog rezultata za 2019. godinu.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa iskazana je u tabeli:

	KM	
	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	344.479.373	294.729.413
Nematerijalna sredstva	45.381.118	26.847.716
Nekretnine, postrojenja i oprema	222.767.385	225.402.355
Imovina s pravom korištenja	23.955.824	-
Dugoročna potraživanja	50.449.745	40.248.052
Dugoročni finansijski plasmani	21.446	33.870
Dugoročna razgraničenja	1.896.715	2.197.420
Odložena porezna sredstva	7.140	-

Nematerijalna imovina iskazana je u iznosu od 45.381.118 KM i odnosi se na:

- licence (34.447.097 KM), a najznačajnija su nematerijalna sredstva. Odnose se na GSM i UMTS dozvole;
- Računarske programe (7.103.057 KM), koji predstavljaju prava na korištenje softvera;
- Ostala nematerijalna sredstva (3.830.964 KM) koja se sastoje od ostalih licenci i prava, dugoročnih IPTV prava i ulaganja u tuđa sredstva.

Povećanje nematerijalne imovine se najvećim dijelom odnosi na 4G (LTE) licencu. Društvo je 8. 4. 2019. godine od Regulatorne agencije (RAK) dobilo dozvolu o korištenju radiofrekventnog spektra na osnovu Ugovora o naknadi. Trajanje licence je petnaest godina (8. april 2034. godine), a iznos 17.500.000 KM. Obaveze po osnovu naknada za 4G licencu se izmiruju u periodu od 5 godina, uz godišnju otplatu od 3.500.000 KM, zaključno sa 30. 5. 2023. godine.

Odlukom Uprave od 29. 11. 2019. godine produžava se upotrebnii vijek GSM i UMTS dozvole za narednih 15 godina, do isteka LTE licence. Efekti produženja upotrebnog vijeka na dodatnih 15 godina iznose 3.997.811 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najveći dio stalnih sredstava, i iskazane su u iznosu od 222.767.385 KM. Struktura i promjene na ovoj imovini daju se u tabeli:

Opis	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Transportna sredstva	Sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost						
na 1. 1. 2019.	1.739.455	58.039.239	663.391.416	7.531.849	25.761.112	756.263.071
- direktna povećanja u 2019. godini	-	-	-	-	33.428.701	33.428.701
- prenos sa pripreme	3.330	653.531	27.045.717	-	(27.702.578)	-
- otuđenje i rashodovanje	-	(869)	(62.021.918)	(1.757.058)	(28.379)	(63.808.231)
na 31. 12. 2019.	1.742.785	58.691.901	628.415.214	5.774.791	31.458.856	726.083.547
Akumulirana amortizacija						
na 1. 1. 2019.	-	25.315.927	497.969.746	6.588.655	1.249.975	531.123.402
- amortizacija	-	1.118.216	34.510.084	359.055	-	35.987.355
- otuđenje i rashodovanje	-	(18)	(61.911.042)	(1.745.237)	-	(63.656.297)
na 31. 12. 2019.	-	26.433.225	470.568.787	5.202.473	1.111.678	503.316.163
Neto knjigov. vrijednost						
na 31. 12. 2018.	1.739.455	32.724.211	165.421.671	943.194	24.511.137	225.339.669
na 31. 12. 2019.	1.742.785	32.258.676	157.846.426	572.318	30.347.179	222.767.385

Zemljište je iskazano u iznosu od 1.742.785KM i u 2019. godini nije bilo značajnog povećanja.

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 32.258.676 KM i odnose se na poslovne zgrade namijenjene za obavljanje poslovnih i administrativnih djelatnosti. Povećanje na ovoj poziciji u iznosu od 653.531 KM odnosi se na ulaganja u poslovne prostore, dok se smanjenje odnosi na obračunatu amortizaciju.

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 157.846.426 KM, a čini ih oprema za obavljanje osnovne djelatnosti, kancelarijska i informatička oprema. Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme, iskazano u iznosu od 27.045.717 KM, odnosi se najvećim dijelom na opremu za bazne stanice. Smanjenje na ovoj poziciji izvršeno je po osnovu amortizacije i rashodovanja zastarjele, neispravne i dotrajale opreme po popisu i odlukama Uprave.

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 572.318 KM i čine ih lična i teretna vozila za obavljanje djelatnosti. Smanjenje vrijednosti ove imovine odnosi se na rashodovanje zastarjelih vozila i obračunatu amortizaciju.

Materijalna sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 30.347.179 KM. Najvećim dijelom se odnose na ulaganja (17.610.865 KM) i investicijski materijal (10.942.416 KM). Ulaganja iskazana u iznosu od 17.610.865 KM predstavljaju investicije u toku, od kojih su najznačajnija: ulaganja u bazne stanice (5.264.411 KM), ulaganja u mreže (4.377.725 KM) i ulaganja u prenosnu opremu (2.021.299 KM). U okviru materijalnih ulaganja iskazana su i nematerijalna sredstva u pripremi u iznosu od 4.634.325 KM, koja se trebaju iskazivati u okviru odgovarajuće pozicije nematerijalne imovine.

Vrijednosno usklađenje, prema zahtjevima MRS-36 – Umanjenje vrijednosti imovine, radi se za imovinu u pripremi, odnosno za imovinu u pripremi na kojoj nije bilo kretanja, a ulaganje je starije od tri godine. Izvršenim testiranjem utvrđeno je da je vrijednost imovine u pripremi starije od tri godine, iskazana u iznosu

od 441.283 KM, bez evidentiranog prometa u 2019. godini. Za nju je urađeno usklađenje prema zahtjevima standarda.

Imovina sa pravom korištenja iskazana je u iznosu od 23.955.824 KM i predstavlja pravo najmoprimca na korištenje imovine tokom trajanja najma. Od prvog dana trajanja najma, najmoprimac priznaje imovinu s pravom korištenja i obavezu po osnovu najma.

Na prvi dan trajanja najma, Društvo obavezu po osnovu tog najma mjeri po sadašnjoj vrijednosti svih plaćanja u vezi s najmom koja nisu izvršena na taj dan. Plaćanja se diskontiraju po kamatnoj stopi sadržanoj u najmu ako je stopu lako utvrditi. U slučaju da kamatnu stopu nije moguće lako utvrditi, Društvo primjenjuje inkrementalnu kamatnu stopu zaduženja. Imovina s pravom korištenja naknadno se mjeri po modelu troška, osim ako primjenjuje neki od modela mjerjenja iz tačaka 34. i 35. MSFI-ja 16.

Imovina s pravom korištenja amortizuje se tokom ugovornog perioda najma na linearnoj osnovi. Ako je razumno izvjesno da će Društvo iskoristiti mogućnost kupovine, imovina s pravom korištenja amortizuje se tokom korisnog vijeka trajanja imovine. Periodi amortizacije imovine s pravom korištenja odgovaraju ugovornom periodu najma.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa stalnih sredstava, i to za svako pojedinačno sredstvo tokom procijenjenog korisnog vijeka sredstva.

Odluka o utvrđivanju metode obračuna amortizacije, klasa stalnih sredstava, korisnog vijeka trajanja i stopa za obračun amortizacije donosi se krajem godine za narednu godinu. Također se formira Komisija za utvrđivanje korisnog vijeka trajanja stalnih sredstava i metode obračuna amortizacije i provođenje testa na umanjenje vrijednosti stalnih sredstava. Komisija je izvršila analizu stalnih sredstava, preispitala procijenjeni korisni vijek trajanja stalnih sredstava, primjenjenu metodu obračuna amortizacije i važeći sistem razvrstavanja stalnih sredstava, o čemu je sačinjen Izvještaj. Izvještajem o radu ove komisije predloženo je da se amortizacija stalnih sredstava i dalje obračunava linearnom metodom, primjenom godišnjih amortizacionih stopa, i to odvojeno za svako pojedinačno sredstvo. Za određena sredstva je predložena izmjena korisnog vijeka upotrebe, a izvršen je i test na umanjenje vrijednosti.

Stope amortizacije date su u tabeli:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Gradevine (upravne, poslovne zgrade i objekti)	20-55	1,8-5
Svetlosni put, zračne i kabloveke TT linije	20	5
Dalekovodi i trafostanice	25	4
Centrale, ATC i RSS, TG i TF uređaji	8,4	12
Internetska oprema, ADSL oprema, IPTV	6,8	15
Komutacije, billing sistem, sistem kontrole i nadzora	8,4	12
PC i prenosni rač. i ADSL modemi	3-4	25 - 33,33
Softveri	5	20
Licence, osim GMS i UMTS licence	5	20
Ostala oprema	6,8-14,4	7-15

Vlasništvo nad nekretninama

U poslovnim knjigama iskazuju se određene nekretnine naslijedene od pravnih prednika Društva, za koje Društvo ne posjeduje dokaz o vlasništvu ili pravo raspolaganja. Društvo ne raspolaže dokumentacijom za dokazivanje prava vlasništva nad nekretninama prenesenim prilikom razdvajanja HPT-a Mostar na poštansku i telekomunikacijsku djelatnost, nisu riješeni imovinskopravni odnosi kako bi Društvo u potpunosti izvršilo prenos prava upravljanja ili raspolaganja, odnosno vlasništva nad ovom imovinom. Za jedan dio nekretnina za koje su sklopljeni sporazumi o podjeli nekretnina u vlasništvu HT-a i HP-a Mostar upisano je pravo vlasništva ili raspolaganja.

Ostale nekretnine vode se na ime PTT saobraćaja, na općinama, školama, zadružnim domovima, te je za njih, u saradnji sa JP „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar, potrebno provesti postupak dokazivanja prava vlasništva.

Prema podacima nadležne službe, u zemljišnim knjigama 18 nekretnina vodi se kao zajednička imovina Društva i „Hrvatskih pošta“ d.o.o. Mostar, 13 nekretnina upisano je na PTT saobraćaj i slično, dok se 22 nekretnine ne vode niti na jednom od pravnih prednika Društva, a u zemljišnim knjigama su drugi pravni subjekti navedeni kao vlasnici (fizičke osobe, škole, domovi, mjesne zajednice, zadruge).

Preporuka:

- za prostore koje koristi Društvo treba osigurati dokaze, regulisati pravo korištenja, te izvršiti uknjižbu vlasništva kod nadležnih sudova.

Hipoteke i založno pravo

Društvo nema ograničenja u raspolaganju imovinom, niti su na nekretninama i pokretnim stvarima upisana založna prava u korist trećih lica.

Dugoročni finansijski plasmani iskazani su u iznosu od 21.446 KM i odnose se na stambene kredite date zaposlenicima u godinama prije stupanja na snagu Zakona o javnim preduzećima u FBiH (11.526 KM) i učešće u kapitalu drugih pravnih lica (9.920 KM).

Dugoročni i dati depoziti iskazani su u iznosu od 50.449.745 KM i odnose se na dugoročne depozite kod poslovnih banaka (UniCredit d.d., Intesa SanPaolo d.d., Sberbank d.d. i Raiffeisen bank d.d.). Period oročenja je od 36 do 60 mjeseci, uz godišnju kamatnu stopu od 1,3 do 3,05%.

6.2.2 Tekuća sredstva

6.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Na datum bilansa iskazane su sljedeće zalihe:

	KM	
	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
ZALIHE	6.362.753	5.282.541
Trgovačka robा	5.807.612	4.856.563
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	546.976	417.813
Dati avansi	8.165	8.165

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno o tome šta je niže. Trošak obuhvata direktni materijal i, ako je primjenjivo, direktne troškove rada i sve režijske/indirektne troškove povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderiranog troška. Neto prodajna vrijednost predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu, umanjenu za sve procijenjene troškove dovršenja i troškove prodaje.

Ispravka vrijednosti zbog umanjenja priznaje se za zalihe koje su oštećene, u cijelosti ili djelimično zastarjele, ili duže zadržane na zalihi, neupotrebljive (zalihe lošeg kvaliteta i tehnološki zastarjele zalihe).

Zalihe sitnog inventara otpisuju se 100% prilikom stavljanja u upotrebu.

6.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenta na datum bilansa je sljedeća:

	KM	
	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	21.872.723	27.468.252
Transakcijski račun – domaća valuta	20.002.818	24.812.369
Transakcijski račun – strana valuta	1.840.079	2.624.748
Blagajna – domaća valuta	29.267	31.135
Akreditivi	559	-

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na 31. 12. 2019. godine iskazani su u iznosu od 21.872.723 KM, a odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka i blagajni.

Transakcijski računi otvoreni su kod poslovnih banaka u zemlji: UniCredit banka (glavni račun), Raiffeisen banka, Intesa Sanpaolo banka, Addico banka i Sparkasse banka d.d. Generalni direktor Društva i izvršni direktor za ekonomsko-finansijske poslove ovlašteni su za potpisivanje i raspolaganje sredstvima kod poslovnih banaka.

Blagajne (domaća i strana valuta) su regulisane Pravilnikom o blagajničkom poslovanju, a odnose se na gotovinske isplate/uplate putem blagajne u sjedištu i blagajni u prodajnim mjestima. U glavnoj blagajni se evidentiraju: novčana sredstva podignuta sa transakcijskog računa u KM, isplate putnih naloga i dnevica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu i manji računi.

Akreditivi se odnose na Business MasterCard kartice, odobrene u skladu sa Pravilnikom o reprezentaciji i korištenju poslovnih kartica i Ugovoru sa UniCredit Bankom, sa utvrđenim godišnjim limitom za članove uprave u ukupnom iznosu od 26.000 KM.

6.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	KM	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
POTRAŽIVANJA, PLASMANI I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	53.684.202	50.428.846	
Potraživanja od prodaje	41.339.153	33.276.127	
Kratkoročni dio dugoročnih depozita i kredita	10.015.092	15.241.504	
Aktivna vremenska razgraničenja	1.815.416	1.108.189	
Ostala potraživanja	514.541	803.026	

Potraživanja od prodaje čine sljedeća potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu:

	KM	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
POTRAŽIVANJA OD PRODAJE	41.339.153	33.276.127	
Kupci u zemlji	91.172.031	87.115.450	
Kupci u inostranstvu	9.590.298	5.879.016	
Ispravka vrijednosti potraživanja	(59.423.171)	(59.718.339)	

Potraživanja od kupaca iskazna su u iznosu od 41.339.153 KM (bruto potraživanja 100.762.324 KM; ispravka vrijednosti 59.423.171 KM).

Potraživanja u zemlji odnose se na pružene telekomunikacione usluge korisnicima u zemlji. Potraživanja za pružene usluge u inostranstvu u sistemu obračuna povezana su sa obavezama prema inostranim telekomunikacijskim operaterima, a međusobnim obračunom izvršenih i primljenih usluga utvrđuje se razlika za plaćanje ili naplatu. Po međunarodnim ugovorima, za telefonske usluge koje su nastale do datuma bilansa, za koje nije izvršeno usaglašavanje mjerjenja prometa, vrši se procjena obračuna prihoda, koji se u narednoj godini koriguje stvarnim podacima nakon izvršenog usaglašavanja.

Ročna struktura potraživanja od prodaje na datum bilansa je sljedeća:

Naziv	do 30 dana	od 30 do 90 dana	od 90 do 180 dana	od 90 do 365 dana	preko 365 dana	KM
						Ukupno
Kupci u zemlji	29.084.774	755.174	300.462	295.808	2.202.822	32.639.040
Ino kupci	2.210.680	6.044.985	91.314	353.134	-	8.700.113
Ukupno	31.295.454	6.800.159	391.776	648.942	2.202.822	41.339.153

Akumulirana ispravka vrijednosti iznosi **59.423.171 KM** ili **59%** bruto potraživanja od prodaje. Ispravka vrijednosti potraživanja je značajna, obzirom da Društvo ima sve mehanizme naplate potraživanja (isključenje, blagovremeno utuženje, itd.).

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca rezultat je primjene MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, koji u odnosu na raniji MRS 39 – Finansijski instrumenti, uvodi koncept očekivanih kreditnih gubitaka umjesto koncepta nastalih gubitaka.

Društvo je utvrdilo matrice očekivanih kreditnih gubitaka za sljedeće grupe potraživanja: potraživanja po osnovu usluga mobilne mreže, potraživanja po osnovu usluga fiksne mreže, potraživanja po osnovu usluga roaminga, veleprodaje i međunarodnog prometa, te potraživanja od ostalih domaćih i SAP kupaca. Za potrebe prve primjene standarda i modela očekivanih kreditnih gubitaka u priznavanju rezervacija umanjenja vrijednosti potraživanja na osnovu matrice očekivanih kreditnih gubitaka Društvo je primijenilo historijske podatke za posljednje četiri godine, odnosno od 2015. godine. Matrica očekivanih kreditnih gubitaka sa navedenom klasifikacijom usvojena je Odlukom Uprave Društva. Matrica očekivanih kreditnih gubitaka će se revidirati jednom godišnje kako bi se smanjile bilo kakve razlike između procjena i stvarnog iskustva kreditnih gubitaka.

Revidirana matrica očekivanih kreditnih gubitaka će predstavljati promjenu računovodstvene procjene, tj. promjenu usklajivanja knjigovodstvene vrijednosti finansijskih instrumenata, nastale procjenom sadašnjeg stanja i očekivanih budućih koristi i gubitaka povezanih s tom imovinom.

U prethodnoj godini, **Društvo je primjenjivalo politiku ispravke nenaplaćenih potraživanja starijih od 180 dana, a u 2019. godini primjenjivalo je odredbe MSFI-ja 9.**

Prema prezentovanoj ročnoj strukturi potraživanja u iznosu od 2.202.822 KM starija su od 365 dana i nisu ispravljena na teret rashoda.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 1.815.416KM i najvećim dijelom se odnose na unaprijed plaćene troškove (1.104.509 KM).

Ostala kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 514.541 KM i najvećim dijelom se odnose na potraživanja za više plaćeni porez na dobit (464.839 KM).

6.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	KM	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
KAPITAL		332.822.589	331.492.402
Osnovni kapital		315.863.250	315.863.250
Zakonske rezerve		7.326.977	6.197.594
Neraspoređena dobit ranijih godina		9.516.753	7.172.792
Neraspoređena dobit izvještajne godine		115.609	2.258.766

Osnovni kapital iskazan je u iznosu od 315.863.250 KM i upisan je u sudske registre. Vlasnička struktura osnovnog kapitala utvrđena je Sporazumom o JP HT d.o.o. Mostar od 26. 10. 2006. godine, koji su potpisala dva najveća osnivača – Vlada Federacije BiH i HT d.d. Zagreb. Osnovni kapital podijeljen je na 31.586.325 običnih dionica, iste klase, nominalne vrijednosti od 10 KM, a u osnovnom kapitalu članovi Društva sudjeluju sa sljedećim udjelima:

Dioničari	Iznos	Procenat (%)
	315.863.250	100
Vlada FBiH	158.260.130	50,10
„Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Zagreb	123.505.000	39,10
„Hrvatske pošte“ d.d. Zagreb	16.519.970	5,23
Ostali dioničari	17.578.150	5,57

Rezerve u iznosu od 7.326.977 KM formirane su iz rezultata poslovanja, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Statutom, prema kojem je utvrđena obaveza izdvajanja u rezerve 20% iz neto ostvarene dobiti, sve do formiranja rezervi u iznosu od najmanje 25% osnovnog kapitala dioničkog

društva. **Neraspoređena dobit** u iznosu od 9.516.753 KM odnosi na neraspoređenu dobit iz ranijih godina i rezultat je poslovanja iz ranijeg perioda.

Neraspoređena neto dobit izvještajne godine u iznosu od 115.609 KM nastala je iz rezultata poslovanja tekuće, 2019. godine. Do okončanja predmetne revizije Skupština Društva, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Društva, nije donijela odluku o načinu raspodjele finansijskog rezultata za 2019. godinu.

6.2.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su sljedeće obaveze:

	KM	31. 12. 2019	31. 12. 2018.
OBAVEZE		99.102.144	52.138.322
Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike i razgraničenja	5.038.405	3.501.432	
Dugoročne obaveze	31.342.455	2.100.037	
Kratkoročne obaveze	38.303.214	21.229.835	
Kratkoročne finansijske obaveze	8.194.113	185.089	
Obaveze iz poslovanja	25.352.181	15.487.927	
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja	4.016.760	3.879.726	
Druge obaveze	58.646	57.419	
Obaveze za PDV	545.602	1.471.767	
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	135.912	147.907	
Pasivna vremenska razgraničenja	24.418.070	25.307.018	

6.2.4.1 Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike i razgraničenja

Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike iskazana su u iznosu od 5.038.405 KM, a odnose se najvećim dijelom na: dugoročna razgraničenja za IPTV (3.759.242 KM), unaprijed naplaćeni i odloženi prihod (944.989 KM) i naknada za svjetlovod Izačić – Bihać (324.244 KM). Razgraničenja za IPTV odnose se na kapitalizaciju prava prenosa TV-programa i sadržaja za IPTV. Unaprijed naplaćeni i odloženi prihodi odnose se na odložene prihode za donacije evidentirane u skladu sa MRS-om 20 Računovodstvo državnih davanja i objavljivanje državne pomoći i odgovara iznosu obračunate amortizacije na donirana sredstva. Naknada za svjetlovod Izačić – Bihać odnosi se na naknadu za ustanovljenu služnost u korist Društva za izgradnju mreže svjetlovodnog kablovskog puta Izačić – Bihać – Brekovica za period od 25 godina.

6.2.4.2 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 31.342.455 KM, a čine ih: dugoročna obaveza zakupa imovine u iznosu od 19.566.415 KM, dugoročne finansijske obaveze (dugoročni krediti uzeti u inostranstvu) u iznosu od 1.981.538 KM i ostale dugoročne obaveze u iznosu od 9.794.502 KM.

Dugoročna obaveza zakupa imovine odnosi se na evidentiranje zakupa u skladu sa MSFI-jem 16 – Najmovi.

Dugoročni kredit uzet u inostranstvu je dugoročni robni kredit kod „Transmadrid S.A.“, ovlašten od „Amper S.A.“ i „Alcatel Cable Iberica“ Španija, sa rokom dospijeća: 21. 10. 2032. godine i kamatnom stopom od 3%. Kredit je bio odobren u svrhu finansiranja stalnih i trajnih obrtnih sredstava, nabavke i instaliranja opreme i softvera, rekonstrukciju telefonske mreže, te obnove telekomunikacijske strukture i izgradnje baznih stanica.

Ostale dugoročne obaveze odnose se na dugoročnu obavezu na osnovu Ugovora o naknadi za 4G licencu i Odluke Regulatorne agencije za komunikaciju (RAK) o korištenju radiofrekventnog spektra, nominalne vrijednosti 17.500.000 KM. Ona će se otplaćivati u periodu od 2019. do 2023. godine (na godišnjem nivou 3.500.000 KM).

6.2.4.3 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 38.303.214 KM, a čine ih: kratkoročne finansijske obaveze, obaveze iz poslovanja, obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih, druge obaveze, obaveze za PDV i obaveze za ostale poreze i druge dažbine.

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu od 8.194.113 KM, a najvećim dijelom čine ih: kratkoročna obaveza najma imovine po osnovu ugovora o najmu u skladu sa MSFI-jem 16 – Najmovi (4.696.112 KM), obaveza za 4G licencu (3.308.993 KM) i kratkoročni dio dugoročnih kredita (169.450 KM).

Obaveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 25.352.181 KM. U okviru tog iznosa iskazane su obaveze prema dobavljačima u zemlji od 16.174.536 KM i dobavljačima u inostranstvu od 8.960.616 KM. Najveći iznos obaveza prema dobavljačima u zemlji iskazane su prema: „COMBIS“ d.o.o. Sarajevo (1.886.555 KM) za održavanje Cisco opreme, „UNIS TELEKOM“ d.d. Mostar (1.547.958 KM) za nabavku roba i usluga, „Ericsson Nikola Tesla BH“ d.o.o. Mostar (547.272 KM) za nabavku SWS Fee i Ericsson Network managera, proširenje RAN i LTE mreže, te kapaciteta EPC sistema i dr. Od obaveza prema dobavljačima u inostranstvu najveći iznosi odnosi se na obaveze prema: „NOKIA SOLUTIONS AND NETWORKS“ Zagreb (1.240.212 KM) za nadogradnju SDM sistema i modernizaciju Core mobilne mreže i podršku održavanju mrežne infrastrukture sistema, „Mrežnim tehnologijama VERSO“ d.o.o. Zagreb (1.114.619 KM) za nabavku opreme i pružanje usluga OpenCloud licence, proširenje HRTCC-a, „Ericsson Nikola Tesla“ d.d. Zagreb (354.671 KM) za usluge podrške, nadogradnje radijske pristupne mreže i LI sistema i dr.

Navedene obaveze iskazane su u skladu sa ugovorima potpisanim sa dobavljačima, te ispostavljenim i kontroliranim mjesечnim fakturama. Obaveze prema ostalim navedenim dobavljačima izmirene su početkom 2020. godine, u ugovorenom roku od 60 dana.

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja iskazane su u iznosu od 4.016.760 KM, a čine ih obaveze za neto plaće za decembar 2019. godine, kao i neizmirene obaveze po osnovu doprinosa za decembar 2019. godine. Plaća za decembar i obaveze za poreze na plaće i naknade izmirene su u januaru 2020. godine.

Druge obaveze iskazane su u iznosu od 58.646 KM i u najvećem dijelu odnose se na: naknade članovima odbora, komisija i obaveze za poreze, doprinose u vezi naknada fizičkim licima za dividende i ostale dažbine.

6.2.4.4 Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 24.418.070 KM, a odnose se na obaveze na osnovu unaprijed obračunatih rashoda perioda (12.789.067 KM), odgodjene prihode – pretplata (6.653.730 KM), obračunate prihode – nefakturisane obaveze interkonekcije i druge obaveze (2.351.512 KM), rezervisanja za sudske sporove (1.675.700 KM), rezervisanja za primanja zaposlenih u skladu sa procjenom ovlaštenog aktuara po MRS-u 19 – Primanja zaposlenih (373.020 KM), kratkoročna ugovorena obaveza po MSFI-ju 15 – Prihodi po ugovorima s kupcima (78.492 KM) i dr.

Unaprijed obračunati rashodi najvećim dijelom se odnose na troškove po osnovu interkonekcije – međunarodnih obračuna sa domaćim i inostranim telekomunikacijskim operaterima, za koje nije izvršeno usaglašavanje mjerjenja prometa, te za to nisu izvršena fakturisanja.

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici od 64.317.504 KM i ukupne novčane isplate od 69.903.643 KM, što za rezultat ima negativan novčani tok u iznosu od 5.586.139 KM. Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvještaju o promjenama na kapitalu za 2019. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Bilješke uz finansijske izvještaje u potpunosti su sastavljene u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarada finansijskog izvještavanja, kao i člana 38. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH. U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, učešće), kao i potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja.

7. NABAVKE

Društvo postupke nabavki provodi u skladu sa Pravilnikom o nabavi (juli 2016. godine). Pravilnikom su regulisani postupci: planiranje nabavke, predmeti i postupci nabavke, vrijednosni razredi, procedure nabavke u Društvu i operativno poslovanje nabavke.

Društvo kod postupka nabavki robe i usluga ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama. Naime, po Zahtjevu Društva od 6. 11. 2014. godine, Agencija za javne nabavke obratila se Konkurencijskom vijeću BiH za mišljenje radi utvrđivanja konkurentnosti tržišta u oblasti telekomunikacija. Konkurencijsko vijeće BiH je 29. 1. 2015. godine dostavilo Mišljenje kojim su – na osnovu prikupljenih podataka Regulatorne agencije za komunikacije, uzimajući u obzir karakteristike pojedinačnih telekomunikacijskih usluga, postojanje mogućnosti uvođenja zamjenskih usluga, stvarnog i potencijalnog prisustva konkurenčije, kao i administrativnih, ekonomskih i pravnih ograničenja za ulazak novih konkurenata na tržište, a posmatrajući tržište telekomunikacijskih usluga u BiH kao jedno tržište – utvrdili da je relevantno tržište telekomunikacijskih usluga otvoreno za konkurenčiju. U skladu sa članom 5. stav 3) Zakona o javnim nabavkama, ukoliko Konkurencijsko vijeće tržište proglaši otvorenim za konkurenčiju, privredno društvo koje obavlja konkretnu djelatnost nije obavezno primjenjivati ovaj Zakon za obavljanje te djelatnosti. Nakon pribavljenog Mišljenja, Agencija za javne nabavke u svom Dopisu od 9. 2. 2015. godine navodi da Društvo, **iako neće biti obavezno primjenjivati Zakon, dužno je donijeti pravila za nabavke, u kojima će biti definirane procedure nabavke, uz poštivanje principa transparentnosti, jer se radi o javnim sredstvima.**

U skladu sa Pravilnikom, donesen je Plan nabavki za 2019. godinu, koji je Nadzorni odbor usvojio 25. 3. 2019. godine. Plan nabavki temelji se na Trogodišnjem planu poslovanja i Planu poslovanja za 2019. godinu. Ukupno planirane nabavke na nivou Društva iznose 77.495.693 KM, od čega se na investicije odnosi 63.053.446 KM, a na troškove 14.442.247 KM.

Pravilnikom su propisani i postupci putem: direktnog sporazuma, pozivnog konkursa, javnog konkursa, takmičarskog dijaloga i direktnog sporazuma. Od propisanih postupaka, javni konkurs je najtransparentniji postupak, jer predstavlja otvoreni postupak nabavke, u skladu sa javno objavljenom obavijesti o nabavci.

Prema prezentiranim podacima, tokom 2019. godine provedena su 153 postupka nabavke u iznosu od 59.733.168 KM, i to: putem pozivnog konkursa 73 nabavke ukupne vrijednosti od 10.988.000 KM, direktnim sporazumom 61 postupak u vrijednosti od 39.922.188 KM i 19 nabavki putem javnog konkursa u vrijednosti od 8.822.980 KM.

Društvo je tokom 2019. godine najznačajniji iznos nabavki od 39.922.188 KM, što čini 66.8% ukupnih nabavki, provelo putem direktnog sporazuma. To je postupak u kojem se upit upućuje samo jednom ponuđaču. Primjenjuje se za procijenjene vrijednosti u okviru međunarodnog i domaćeg vrijednosnog razreda. Najznačajnije nabavke odnose se na: proširenje LTE mreže (9.000.000 KM) od dobavljača „Ericsson Nikola Tesla BH“ d.o.o. Mostar, proširenje RAN mreže HT Eroneta (2.995.000 KM) od dobavljača „Ericsson Nikola Tesla BH“ d.o.o. Mostar, nabavku MSAN opreme (2.000.000 KM) od dobavljača „Unis Telekom“ d.d. Mostar, HRTCC proširenje sistema i EA (1.589.894 KM) od dobavljača „Verso“ d.o.o. Zagreb, Oracle proizvode, usluge, cloud i konsulting servisi (2.244.274 KM) od dobavljača „Combis“ d.o.o. Sarajevo, nabavku opreme za proširenje metro DWDM mreže (1.200.000KM) od dobavljača „Katarina“ d.o.o. Mostar, nabavku SWS Free i Ericsson Network Managera (2.966.065 KM) od dobavljača „Ericsson Nikola Tesla“ BH d.o.o. Mostar i sl.

Smatramo da je postupak direktnog sporazuma, kojim je ukupno nabavljeni roba i usluga u iznosu od 39.922.188 KM, što čini 66.8% ukupnih nabavki, nedovoljno transparentan, jer je po Pravilniku propisano da se poziv upućuje samo jednom ponuđaču. Također, nisu nam prezentovane metode niti interne procedure istraživanja tržišta kako bi se, pogotovo za velike nabavke, utvrdilo kako se procjenjuje iznos nabavke u cilju utvrđivanja cijene i konkurentnosti na tržištu.

Društvo nije ispoštovalo princip transparentnosti, posebno za one nabavke za koje pojedini ponuđači nemaju ekskluzivno pravo na određene usluge, s ciljem osiguranja efikasnog korištenja sredstava Društva s obzirom na to da radi o javnim sredstvima.

Preporuke:

- *prilikom provođenja nabavki roba i usluga provoditi transparentnije postupke nabavki, kojima će se osigurati efikasniji način korištenja sredstava Društva;*
- *vršiti analizu i ispitivanje tržišta, kako bi se realno procijenio i planirao iznos nabavke.*

8. SUDSKI SPOROVI

Protiv Društva se vodi 46 sudskih sporova u ukupnom iznosu od 2.083.000 KM.

Društvo vrši rezervisanja po započetim sudskim sporovima prema procijenjenom ishodu, odnosno procijenjenim gubicima po sporovima. Pored toga, evidentirano je 1.676 pojedinačnih tužbi zaposlenih, koje se odnose na potraživanja razlike između obračunatih i isplaćenih plaća i plaća po članovima 43. i 45. Granskog kolektivnog ugovora za područje telekomunikacija u FBiH. Inicijalna vrijednost aktivnih tužbenih zahtjeva na 30. 9. 2014. godine iznosila je 7.238.000 KM (bruto iznos potraživanja za razliku plaće sa uključenim doprinosima na plaću).

U periodu od 1. 10. 2014. do 31. 12. 2019. godine nije bilo novih tužbenih zahtjeva po ovom osnovu. Zaključno sa 31. 12. 2019. godine, po svih 1.676 tužbi općinski sudovi u Mostaru, Čapljini i Konjicu donijeli su prvostepenu presudu u korist Društva. Također, Kantonalni sud u Mostaru je u 588 predmeta potvrdio presude prvostepenih sudova, Vrhovni sud je u 10 predmeta odbacio reviziju tužitelja, a Ustavni sud u BiH u jednom predmetu odbacio apelaciju tužitelja i presudio u korist Društva. Uzimajući u obzir ove činjenice, stav Uprave Društva je da će sporovi biti pozitivno riješeni. Stoga nisu vršena rezervisanja po ovim sudskim sporovima.

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Društvo je 28. 9. 2020. godine dostavilo komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2019. godinu. U komentaru su data obrazloženja na nalaze koji se odnose na odabir postupaka za nabavke roba i usluga.

Obrazloženja nismo prihvatili jer nije prezentirana relevantna dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je ispoštovan princip transparentnosti, u skladu s aktom Agencije za javne nabavke, s ciljem osiguranja efikasnog korištenja sredstava Društva.

Rukovoditeljica sektora
za finansijsku reviziju

Mira Pažin

Tim za reviziju:

Alida Selimović – voditeljica tima

Nina Šunjić – članica tima

Izvještaj o finansijskoj reviziji

Javnog preduzeća „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar za 2019. godinu

IV PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine

Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar

RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	195.343.153	203.889.515
1	Prihodi od prodaje robe	22.430.062	16.780.278
2	Prihodi od prodaje učinaka	169.038.300	183.082.927
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	29.686	37.080
4	Ostali poslovni prihodi	3.845.105	3.989.230
II	Poslovni rashodi (od 1 do 9)	196.991.759	205.415.819
1	Nabavna vrijednost prodate robe	23.254.406	23.534.375
2	Materijalni troškovi	5.413.284	5.262.149
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	48.583.216	49.197.057
4	Troškovi proizvodnih usluga	46.034.862	53.337.169
5	Amortizacija	54.316.057	57.291.002
6	Troškovi rezervisanja	873.770	704.672
7	Nematerijalni troškovi	18.516.164	16.089.395
8	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	-	-
9	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	-	-
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I-II)	-	-
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II-I)	1.648.606	1.526.304
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	3.233.272	2.784.721
1	Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica	-	-
2	Prihodi od kamata	2.604.052	2.399.030
3	Pozitivne kursne razlike	-	-
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	-	-
5	Prihodi od učešća u dobiti zajedničkih ulaganja	-	-
6	Ostali finansijski prihodi	629.220	385.691
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	1.323.098	333.395
1	Finansijski rashodi iz odnosa s povezanim pravnim licima	-	-
2	Rashodi kamata	1.313.708	307.454
3	Negativne kursne razlike	9.390	25.941
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	-	-
5	Ostali finansijski rashodi	-	-
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)	1.910.174	2.451.326
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	-	-
VII	Dobit redovne aktivnosti (III-VI) > 0	261.568	925.022
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III-VI) < 0	-	-
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	1.593.368	3.499.415
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	169.686	-
2	Dobici od prodaje investicionih nekretnina	-	-
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	-	-
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	-	-
5	Dobici od prodaje materijala	-	-
6	Viškovi	-	-
7	Naplaćena otpisana potraživanja	1.500	2.231.726
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	-	-
9	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	1.422.182	1.267.689
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	1.451.710	3.503.998
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	-	85.120
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina	-	-
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	-	-
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	-	-
5	Gubici od prodaje materijala	-	-
6	Manjkovi	32.855	32.384
7	Rashodi iz osnova zaštite od rizika	-	-

8	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	1.054.830	3.220.426
9	Rashodi i gubici na zalihami i ostali rashodi	364.025	166.068
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	141.658	-
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	-	4.583
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	249.791	-
2	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	38.700	402.684
3	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	-	-
4	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	-	-
XIII	Dobit od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) > 0	211.091	-
XIV	Gubitak od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) < 0	-	402.684
1*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	532.452	3.125.454
2*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	724.314	1.286.617
	DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Dobit neprekinitog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) > 0	422.455	2.356.592
XVI	Gubitak neprekinitog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) < 0	-	-
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1**	Porezni rashodi perioda	306.846	97.826
2**	Odloženi porezni rashodi perioda	-	-
3**	Odloženi porezni prihodi perioda	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVII	Neto dobit neprekinitog poslovanja (XV-XVII - 1**- 2**+ 3**) > 0	115.609	2.258.766
XVIII	Neto gubitak neprekinitog poslovanja (XV-XVII - 1**- 2**+ 3**) < 0	-	-
	DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA		
XIX	Neto dobit prekinutog poslovanja	-	-
XX	Neto gubitak prekinutog poslovanja	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XXI	Neto dobit perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) > 0	115.609	2.258.766
XXII	Neto gubitak perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) < 0	-	-
B)	OSTALA SVEOBUVHATNA DOBIT ILI GUBITAK		
1	Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	-	-
2	Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	-	-
3	Obračunati odloženi porez na ostalu sveobuhvatnu dobit	-	-
XXIII	Neto ostala sveobuhvatna dobit (1-2-3) > 0	-	-
XXIV	Neto ostali sveobuhvatni gubitak (1-2-3) < 0	-	-
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) > 0	115.609	2.258.766
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) < 0	-	-
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXI ili XXII)	115.609	2.258.766
a)	vlasnicima matice	115.609	2.258.766
b)	vlasnicima manjinskih interesa	-	-
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXIII ili XXIV)	115.609	2.258.766
a)	vlasnicima matice	115.609	2.258.766
b)	vlasnicima manjinskih interesa	-	-
	Zarada po dionicima:		
a)	obična	-	-
b)	razdijeljena	-	-
	Prosječan broj zaposlenih:		
-	na bazi sati rada	1.353	1.381
-	na bazi stanja krajem mjeseca	1.378	1.400

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2020. godine.

**Direktor
Vili Primorac**

Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine

Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar

Pozicija		Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
1	2	3	4	5	6
AKTIVA					
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (od 1 do 8)		1.042.114.438	697.642.205	344.472.233	294.729.413
1 Nematerijalna sredstva		234.450.611	189.069.493	45.381.118	26.847.716
2 Nekretnine, postrojenja i oprema		754.999.795	508.276.586	246.723.209	225.402.355
3 Investicione nekretnine		-	-	-	-
4 Biološka sredstva		-	-	-	-
5 Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva		-	-	-	-
6 Dugoročni finansijski plasmani		317.572	296.126	21.446	33.870
7 Druga dugoročna potraživanja		50.449.745	-	50.449.745	40.248.052
8 Dugoročna razgraničenja		1.896.715	-	1.896.715	2.197.420
B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		7.140	-	7.140	-
C) TEKUĆA SREDSTVA (od 1 do 2)		150.888.922	63.443.562	87.445.360	88.901.311
1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji		9.090.613	2.727.860	6.362.753	5.282.541
2 Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani		141.798.309	60.715.702	81.082.607	83.618.770
D) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		-	-	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA		-	-	-	-
I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)		1.193.010.500	761.085.767	431.924.733	383.630.724
II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna aktiva		4.554.203	-	4.554.203	3.821.308
UKUPNO AKTIVA (I+II)		1.197.564.703	761.085.767	436.478.936	387.452.032

PASIVA					
A) KAPITAL (od 1 do 10)				332.822.589	331.492.402
1 Osnovni kapital				315.863.250	315.863.250
2 Upisani neuplaćeni kapital				-	-
3 Emisiona premija				-	-
4 Rezerve				7.326.977	6.197.594
5 Revalorizacione rezerve				-	-
6 Nerealizovani dobici				-	-
7 Nerealizovani gubici				-	-
8 Neraspoređena dobit				9.632.362	9.431.558
9 Gubitak do visine kapitala				-	-
10 Otkupljene vlastite dionice i udjeli				-	-
B) DUGOROČNA REZERVISANJA				5.038.405	3.501.432
C) DUGOROČNE OBAVEZE				31.342.455	2.100.037
D) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE				-	-
E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)				38.303.214	21.229.835
1 Kratkoročne finansijske obaveze				8.194.113	185.089
2 Obaveze iz poslovanja				25.352.181	15.487.927
3 Obaveze iz specifičnih poslova				-	-
4 Obaveze po osnovu plaća, nak. i ostalih primanja zaposlenih				4.016.760	3.879.726
5 Druge obaveze				58.646	57.419
6 Obaveze za PDV				545.602	1.471.767
7 Obaveze za ostale poreze i druge dažbine				135.912	147.907
8 Obaveze za porez na dobit				-	-
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA				24.418.070	25.307.018
G) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE				-	-
I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)				431.924.733	383.630.724
II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna pasiva				4.554.203	3.821.308
UKUPNO PASIVA (I+II)				436.478.936	387.452.032

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2020. godine.

**Direktor
Vilim Primorac**

**Izvještaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine
(Indirektna metoda)**

Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar

	O p i s	Oznaka (+, -)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
1	Neto dobit (gubitak) za period		115.609	2.258.766
	Usklađenje za:		-	-
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	13.355.303	17.693.232
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+ (-)	-	-
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	35.987.354	39.937.971
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+ (-)	(169.686)	85.119
6	Usklađenja iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+ (-)	-	-
7	Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+ (-)	9.390	25.941
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+ (-)	(24.390.750)	226.095
9	Ukupno (od 2 do 8)		24.791.611	57.968.358
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	(1.080.211)	(1.281.132)
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	(3.094.846)	(5.707.850)
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	(171.535)	(9.142.960)
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	(3.206.947)	(326.738)
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+ (-)	10.121.255	(7.366.139)
15	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+ (-)	747.313	742.934
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	(888.949)	(1.003.714)
17	Ukupno (od 10 do 16)		2.426.080	(24.085.599)
18	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+-9+-17)		27.333.300	36.141.525
B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
19	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 20 do 25)		328.360	71.526
20	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	-	-
21	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela		-	-
22	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	315.936	54.434
23	Prilivi iz osnova kamata	+	-	-
24	Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+	-	-
25	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	12.424	17.092
26	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 27 do 30)		70.232.003	42.690.179
27	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
28	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-	-
29	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	65.254.722	35.437.855
30	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	4.977.281	7.252.324
31	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		-	-
32	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		69.903.643	42.618.653
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI				
33	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 34 do 37)		40.497.334	-
34	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	-	-
35	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	19.566.415	-
36	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+	4.696.112	-
37	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	16.234.807	-
38	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 39 do 44)		3.513.130	53.928
39	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-	-
40	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	114.580	53.928
41	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	-	-
42	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-	-	-
43	Odlivi iz osnova isplaćenih dividenda	-	-	-
44	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	3.398.550	-
45	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (33-38)		36.984.204	-
46	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (38-33)		-	53.928
47	D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (18+31+45)		64.317.504	36.141.525
48	E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (18+32+46)		69.903.643	42.672.581
49	F. NETO PRILIV GOTOVINE (47-48)		-	-
50	G. NETO ODLIV GOTOVINE (48-47)		5.586.139	6.531.056

51	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		27.468.252	34.025.249
52	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	471.477	112.366
53	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	480.867	138.307
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda		21.872.723	27.468.252

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2020. godine.

Direktor
Vilim Primorac

Izvještaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2019. godine

Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dobici/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit/gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3±5±5±7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na 31. 12. 2017. god.	315.863.250	-	-	5.683.595	1.027.998	322.574.843	-	322.574.843
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2017., odnosno 1. 1. 2018. god.	315.863.250	-	-	5.683.595	1.027.998	322.574.843	-	322.574.843
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobici/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	2.258.766	2.258.766	-	2.258.766
9. Neto dobici/gubici priznati direktno u kapital	-	-	-	513.999	(513.999)	-	-	-
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	6.658.793	6.658.793	-	6.658.793
12. Stanje na 31. 12. 2018. godine, odnosno 1. 1. 2019. godine	315.863.250	-	-	6.197.594	9.431.558	331.492.402	-	331.492.402
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
14. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
15. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2018., odnosno 1. 1. 2019.	315.863.250	-	-	6.197.594	9.431.558	331.492.402	-	331.492.402
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	-	-	-	-	-	-	-	-
17. Nerealizovani dobici/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	-	-	-	-
18. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	-	-	-	-	-	-	-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	115.609	115.609	-	115.609
20. Neto dobici/gubici priznati direktno u kapitalu	-	-	-	1.129.383	(1.129.383)	-	-	-
21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-	-	-	-	-
22. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	1.214.578	1.214.578	-	1.214.578
23. Stanje na 31. 12. 2019. god.	315.863.250	-	-	7.326.977	9.632.362	332.822.589	-	332.822.589

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2020. godine.

Direktor

Vilim Primorac